

SOCIALIST

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej — Oglasi po ceniku.

Izhaja vsak petek popoldne. Ne frankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta št. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 22.

Ljubljana, dne 30. maja 1924.

II. leto.

Naš boj.

Kaj hočemo?

V vsakem boju se je treba najprej vprašati, kakšen namen ima boj v temelju. Za socialiste je to vprašanje jasno. Socialisti hočemo pametno in pravično človeško družbo, v kateri naj pride do veljave svoboda, bratstvo in enakost članov človeške družbe. To je glavna ali maksimalna zahteva socialističnega gibanja in logična posledica Marksovih nauk. Poleg tega maksimalnega programa pa imamo v stadiju razvoja te družbe tudi minimalne zahteve kakor na primer politična svoboda, enakost pred zakonom, socialnopolitična zakonodaja, preskrba za brezposelnost, onemoglost itd. Vse te zahteve so poleg maksimalne zahteve v pokretu važna vprašanja, ki jih pokret ne sme prezirati oziroma omalovaževati.

Samo ob sebi nastane vprašanje, kdo pa vzdržuje in pospešuje današnje politične in gospodarske razmere, v katerih se tako ošabno, da celo predrzno šopiri kapitalizem? Ali niso to vse meščanske stranke, ali niso to rumene strokovne organizacije, ali niso to vsi tisti zli duhovi, ki odvrtačajo delavstvo od skupnega boja, ki hočejo; da se naj delavstvo med sabo kolje in mesari kakor stekla zverina? Zdi se nam, da o tem nihče ne dvomi in da ne dvomijo niti tisti organizmi in delavstvu sovražni elementi, ki so doslej tako delali in da je delavstvo na celi črti prepričano, da brez delavske solidarnosti ni boja in ne uspeha.

Proti komu naj torej naperimo boj?

Naš boj moramo naperiti proti vsem meščanskim strankam, ki zagovarjajo kapitalistično družbo, ki hočejo obdržati delovne sloje v sužnosti in jih v ta namen goljufajo, pa tudi proti vsem tistim strankam in organizacijam, ki meščanske stranke s svojim razdiralnim delom med delavstvom za razne usluge od meščanskih strank podpirajo.

V tem boju torej ni kompromisa; naj socialisti sodelujejo v občinah, v parlamentih ali kjerkoli, v političnem boju mora socialistična stranka ostati vedno ofenzivna, vedno agresivna, ker to leži v njenem programu in nje naravi. Boj, ki ga vodi socialistična stranka ni boj za privilegije, marveč je boj za napredek in pravice.

Najpomembnejši meščanski stranki v Sloveniji sta demokratska in klerikalna, ki tekmujeta med seboj. Obe sta izrečno meščanski in obe zagovarjata sedanji družabni red. Bistvene razlike med njima ni druge, kakor da je klerikalna precej močnejša, dočim je demokratska slabotna. Obe sta neizprosni sovražnici delovnega razreda, ker sta pač plod kapitalistične mentalitete brez višjega poleta.

Enake pravice, enake dolžnosti.

Naša »nadebudna« industrija, »solidna« trgovina in gospodarski krogi so priredili začetkom maja v Skoplju gospodarsko konferenco. V Skoplju zato, da upoznajo vsi tamošnje razmere, da prouče teren za eksploatacijo i tamošnjega ljudstva in afirmirajo enotnost delodajalskega interesa v državi. — V Skoplje so romali centralistično, federalistično, avtonomistično, klerikalno, pravoslavno itd. navdahnjeni industrialci, zavedajoč se, da dobiček, profit ne pozna političnih mej, zavedajoč se, da je kar dobro in prav, če je možnost udejstvovanja čim večja in čim širša.

Gospodarsko konferenco so namenili perečim gospodarskim vprašanjem in nerešenim gospodarskim problemom.

In tu zopet nastane novo vprašanje, kateri teh dveh strank sme socialistični pokret zavzemati prijaznejše stališče v svojem boju.

Že iz navedenega je jasno, da so meščanske stranke po svoji naravi v temelju nasprotni postulat in programu socialističnega delavstva. Zakaj bi torej gojili večjo simpatijo proti tej ali oni stranki teh kapitalističnih zagovornikov, če pa ni v njih nič zdravega jedra, če tišče in drve nazaj v reakcijo in izvajajo v dosego svojih namenov najbrutalnejši terorizem? Zgodovina nas sicer uči, da je liberalizem drugod bil nekak predhodnik socialističnega pokreta, ker je uvajal nekaj svobodčin in ker je negoval kulturni napredek. Toda o naših demokratih, ki so nekako istovrstniki nekdanjega liberalizma, to ne velja. Demokrati pri nas še niso nikdar prišli z inicijativo, da se to ali ono v interesu napredka napravi ter apelira na javnost, marveč so vedno nastavljali le pasti ter skušali na škodo drugih strank izsiliti koncesije in ugodnosti za svoje stranke. Nikdar še nismo doživeli tega, da bi bil slovenski demokratizem prišel z inicijativami in problemi, o katerih bi lahko pametni ljudje trdili, da pomenijo tendenco po napredku, demokraciji in ozdravljenju političnih in socialnih razmer. To je črna točka demokratizma pri nas.

Klerikalizem je po svoji naravi reakcionaren element družbe, o katerem si je delavstvo že dovolj jasno.

Zdrav socialističen pokret torej ne more ravnati drugače, kakor da vodi svoj boj v javnosti in v najrazličnejših korporacijah, kamor ga je poslala volja delovnega ljudstva, z vso energijo in dosledno proti vsem meščanskim strankam, rumenim organizacijam in izdajalcem nad delavsko solidarnostjo, ki se bore proti socialističnemu pokretu, proti preuredbi družbe ali proti temu, da bi se proletariat in socialistični svet združil in združeno vodil boj za preureditev človeške družbe.

Socialistični pokret mora biti neodvisen pa se bo ojačil, zato je potrebna fronta socialistov na eni strani in kapitalističnih hlapcev na drugi strani.

Končno še poudarimo, da naš boj ne gre proti Žerjavu ali Korošcu, ne proti Bernotu ali Lemežu, ker se socializem ne bojuje proti osebam ali za osebe, marveč proti sistemu. Ako obglaviš osebo, ako jo onemogočiš, s tem še nisi dosegel prav nič; gre nam za novi svetovni nazor, zato mora iti tudi ves naš boj proti sedanjim razmeram, to je proti tistim duševnim grupacijam, ki našemu boju nasprotujejo ali ga ovirajo.

Vsaj je danes še vedno nezmanjšana denarna kriza. Vsaj še zastaja dnevno produktivno življenje in dolga je še pot do urejenega železniškega prometa, do rednega upravnega poslovanja itd. v naši državi. —

Kapitalistični razred ima vso oblast v zemlji, pa vlada vsepovsod tak nered, da sklicuje gospodarske konference, ki izzvene v resolucijah v glasen protest proti nesposobnosti in nezmožnosti državnih krmarjev.

Pravijo, da je dobila gospodarska konferenca v Skoplju poseben sijaj s tem, da sta jo posetila trgovinski in finančni minister. Umevno, da sta dobila oba ministra na konferenci besedo, da kot predstavnika vlade in zaupnika

krone nazdravita zbranim industrialcem, ki so »tako potrebni posebne zaščite.« —

Minister za trgovino in industrijo je samostojni demokrat dr. Hinko Krizman. Temu gospodu doslej še ni bilo usojeno, da bi ob ponovnem vstopu v vlado govoril svoj »inauguracijski« govor. Zato je porabil priliko, ki se mu je nudila v Skoplju. Govoril je seveda tako, kakor more pač delavstvo pričakovati od predstavnika meščanske stranke.

Za uvod si je postavil bombastičen, gostobeseden motto:

Enake pravice, enake dolžnosti in enaka bremena za vse pokrajine in za vse državljanke naše države. Svobodno polje za vsako energijo našega nacionalnega življenja; prosto polje vsakemu koristnemu in častnemu delu!

Lep motto!

Nato pa je pritrdil upravičenim zahtevam gospodarskih krogov po gospodarskem svetu, po ureditvi železniških tarifov, prometu, po upostavitvi blagovnih in drugih borz. Višek svojega govora pa je dosegel v naznanilu, da je zahteval od ministra za socialno politiko, da suspendira do nadaljnjega zakonsko obveznost delodajalcev, da grade za svoje nameščence in delavce stanovanjske hiše. Vse to seveda v znamenju enakih pravic! Mar nima delavec tudi pravice, da za koristno in častno delo dobi kotiček za počitek! — Kaj razume minister trgovine enake pravice samo, v kolikor se tičejo industrialcev, ne da bi upošteval, da je tudi delavec enakovereden član človeške družbe. In, po zakonu o stanovanjih, normirana obveznost, da morajo graditi industrialci stanovanjske hiše je

Benedikt Kautsky.

Gospodarski problemi sedanjosti.

(Nadaljevanje.)

In, kakor pri tem, je tudi pri mnogih drugih vzgledih. Vsi dokazujejo, da ni nepotrebno igračkanje in ne dolgočasno pričkanje, če vodimo zopet in zopet diskusije o tem ali onem predmetu.

Delavstvo se mora takih diskusij udeleževati, in skušati, da se z diskusijo uči. Ne uči le v svrhu znanstvene izobrazbe, marveč, ker je teoretično spoznanje najboljšo orožje in najboljša oprema za praktični dnevni boj.

Važnost teorije pa bomo najbolj jasno uvideli, če jo obrazložimo na praktičnem vzgledu. Kdor se bavi danes s političnimi in gospodarskimi vprašanji, ve, da vplivajo na politiko socialne demokracije in razrednih strokovnih organizacij kar najmočnejše Marksove teorije. Manj pa so poznane teorije same. To pa vsled tega, ker ni enostavno niti lahko, upoznati te teorije. Kljub vsem poizkusom, obrazložiti Marksove nazore v priljudnih knjigah, nismo dosegli s tem delom posebnih uspehov. Marks je namreč prodril do poslednjih vzrokov gospodarskih razmer, zato operira mnogo z abstraktnimi pojmi, ki se zelo razlikujejo od dejanske resničnosti. Poleg tega je preiskal Marks obsežno polje, to pa more delavec, ki ima dnevno le malo ur časa za duševno delo, le težko obvladati.

Zelo lahko je zato mogoče, da se razširijo med delavstvom nauki, ki so navidezno veliko enostavnejši in razumljivejši, ker se naslanjajo na pojave in dogodke vsakdanjega življenja. Tudi tukaj opozarjamo na vzgled iz prirodoslovja, da pokažemo, kako površno je naziranje, da mora podati teorija brez-pogojno tako sliko, ki je slična zunanjim pojavom. Če razmišljamo prirod-

— dasi sila skromno — uveljavila delavcem pravico, da imajo torej tudi oni in ne samo podjetnik pravico, da jih varuje streha pred dežjem in mrazom. Pa, minister dr. Krizman je ob gestu »enaka pravica za vse« renomiral pri delodajalcih, žel pri njih uspehe s tem, ko je naznanil: moje delo gre za tem, da se odpravijo socialno-politične pridobitve delavskega razreda.

Brez enquete, brez pomisleka je to dosegel minister dr. Krizman. Že itak nezadostno stavbeno gibanje bo sedaj popolnoma počivalo, v delavskih vrstah pa bo še bolj razsajala jetika, naraščala umrljivost in povečala se bo beda delavskega razreda. Bedi in pomanjkanju je dovolil minister za trgovino dr. Krizman svobodno polje za njeno energijo v upropaščanju nacionalnega življenja.

Brez enquete pa, pravi minister za trgovino in industrijo, ne bi mogel zavreti nezaslišanih, oduševanih bančnih obresti. Bančne obresti zavirajo danes industriji vsakršno obratovanje, vsakršno produktivno udejstvovanje. In, bančne obresti v današnji izmeri so v resnici krive industrijskemu zastoj in gospodarskemu propadu. Vendar pa bi znala remediura v tej smeri oškoditi interese bankirjev, delničarjev, zato je pod geslom, enake dolžnosti in pravice za vse, v tem pogledu obljubil le enketo, mesto da bi bil že rabil oster in nabrušen nož. —

Z bankirji bo še enketiral, delavec pa je dekretiral: pravico imaš, da živiš, nimaš pa pravice, da živiš človeško življenje.

Vse to v znamenju: enake pravice za vse!

slovno teorijo o molekulih ali atomih, vidimo, da govori teorija o samih neprijemljivih stvarih. V teh teorijah ne dobimo nobene slike otipljive resničnosti, marveč samo poizkuse, pojasniti njene pojave, obrazložiti vzroke in zakone njenih izprememb in razvoja.

Priznati moramo, da je prirodoslovna veda, kljub težkemu miselnemu delu in četudi navidezno neumljiva, vendar zelo praktično vplivala na razvoj človeškega rodu in na pot njegove zgodovine. Brez »sive« teorije bi moderna medicina ne mogla iznajti zdravstvenih pripomočkov, podaljšati človeškega življenja, brez »sive« teorije bi ne bili nastali moderni stroji in aparati, brez nje bi človek ne letal po zraku in se ne vozil pod vodo.

Čim pa priznavamo v prirodoslovju te praktične posledice kot samoobsebi umevne, smatramo, da je teorija v gospodarskih vprašanjih za prakso nepotrebna. Toda tudi tukaj moramo prav energično zavrniti zahteve čistih praktikov in tudi tukaj smemo brez ošabnosti reči, da so dali praktični uspehi več ali manj prav teoretiku. In tam, kjer se je teoretik motil, ni tega zakrivilo teoretično razmišljanje, marveč teoretik sam, ki je gradil bodisi na napačnih temeljih, ali pa napačno sklepal iz pravih dejstev. Kadar čitamo torej take teorije, ne potisnimo jih prezirljivo proč, marveč poizkusimo najti pogrške, ki tiče v takih teorijah. —

Obnovite naročnino!

Pripravljajte se za občinske volitve.

V prihodnjih mesecih se bodo vršile v Sloveniji občinske volitve. Nasprotna stranke se pridno pripravljajo, razvijajo že danek živahno agitacijo, da dobe občine v roke, obdrže v njih popolno oblast in onemogočijo povsod »kvarni vpliv« delavskega razreda.

Delavstvo v vprašanju občinskih volitev ne sme držati rok križem in ne sme pustiti, da bodo ostali v občinskem gospodarstvu brez vpliva.

Naj se delavstvo povsod vpraša: kaj so napravili trebušni, liberalni, klerikalni župani za delavski razred.

Delavstvo se mora zavedati: občine, ki imajo za župane gostilničarje, trgovce in druge take ljudi, gledajo le, da ti bogati posestniki, trgovci, kar najmanj prispevajo k občinskim stroškom in kjer morejo, izrabijo občino v svoj prid in v prid svojih najožjih pristašev.

Za delavca se ti ljudje ne brigajo!

Danes navajamo samo en primer, kako so ti ljudje napram delavcem razpoloženi. V neki občini na Dolenjskem je prosil delavec z veliko družino,

da ga sprejmejo v domovinsko zvezo. Župan, ki nosi seveda »zlato ketno«, je to prošnjo odbil in utemeljil: Se tega bi bilo treba! Beračev pa res ne bomo sprejemali, potem jih bo morala pa občina rediti.

Delavec, ki je prošnjo vložil, hodi s celo svojo družino v dno, se trudi od jutra do večera za slabo in nezadostno mezdo, župan pa smatra, da je ta delavec manj vreden.

Takih vzgledov bi navedli lahko cele knjige!

Vsak občinar ima enako pravico, da pošlje v občinski odbor onega, ki mu zaupa. Najbogatejši veleposestnik, kakor tudi najrevnejši dninar. Zato zavisi sedaj samo od delavcev, če bodo volili v občinske odbore svoje ljudi in ne bodo nasledili meščanskim agitatorjem. Dolžnost vseh naših sodrugov je, da pojasnijo svojim znancom: delavce mora tudi za občinske volitve združiti močan in jak rdeč veletok!

Pripravljajte se za občinske volitve!

Stanovanjska mizerija v celjski okolici.

Pomanjkanje stanovanj občutimo najhujše v celjski okolici. Uničevanje delavskih stanovanj je na dnevnem redu. Stanovanjski urad je v območju mesta vsaj deloma na svojem mestu. Ima svoj aparat, ki nadzoruje vsakovrstno gibanje najemnikov in hišnih lastnikov, pa se je že vendar v tem območju uničilo preko 60 delavskih stanovanj. Mnogo slabše izgleda daljši okoliš, ki stoji pod stanovanjsko oblastjo okrajnega glavarstva. Ta oblast nima nobene evidence. Mnogo je praznih stanovanj, pa ni nikogar, ki bi vse to nadzoroval. Okrajno glavarstvo kot stanovanjska oblast, opravlja te posle tako mimogrede. Ljudje, ki se obračajo na to oblast, napravljajo po večkrat pota zastoj. Kvečem, da postane tisti gospod, ki vodi stanovanjske posle nervozen vsled raznovrstnega dela, ki ga ima opravljati. Misli si, da je najboljšo opravljeno, če v svoji nervoznosti ljudi nahruli, da si sploh več ne upajo prihajati vprašati, če se jim bo kedaj kakšno stanovanje dodelilo. Posestniki praznih stanovanj, v katerih je poprej stanovalo delavstvo, istih sploh več ne spremljajo v stanovanje, če pa že, potem se pa zahteva od njih velikanski tribut. Zavezati se morajo, da bodo brezplačno delali na polju in na ta način odslužili stanovanje. Hišni lastniki se poskušajo zmirom v večjem številu iznebiti najemnikov potom sodniške odpovedi. Delavec najemnik, ki je celi dan trdo zaposlen, se v mnogih slučajih ne briga za to, da bi napravil kakšne korake, pri sodnji ga kontumacirajo, in lepega dne ga postavijo na cesto. Znani so nam značilni slučajji. V Zg. Hudinji ima gpa. Jesenko,

soproga dr. Jesenka, znanega in popularnega zdravnika posestvo, na katerem se nahaja velika opekarna, katera je tudi njena last. Na posestvu se nahaja več malih pol lesenih bajtic. Odpovedala je sodniško stanovanje delavcu Velenški Ivanu. Komaj je bil naveden deložiran je ta blagohotna gospa pustila hišo podreti, da bi ji ja — ne trebalo dati komu v najem. Pripomniti se moramo, da je žena omenjenega delavca pri milostivi gospe Jesenki zaposlena in da jo je sedaj odpustila, baje tako dolgo, da si bo našla drugo stanovanje. To pa še ni dovolj, ona namerava še nadaljni dve delavski stanovanji uničiti na ta način, da hoče spraviti eno stranjo v neki hlev in eno drugo v neko drvarnico. Iz teh stanovanj si hoče napraviti zase prostore, ker so ji baje pisarne premajhne, akoravno ima v mestu krasno stanovanje. Vsega tega stanovanjska oblast nič ne vidi. Vsled tega si predzne navedena gospa na ta način postopati s slovenskimi sužnji. Delavec, ki je bil deložiran ima že četrti teden svojo pohištvo na travniku pod drevesom, kjer tudi s svojimi otroci prenočuje. To je dalo hišnim lastnikom povod na mišljenje, da je zakon o zaščiti najemnikov ukinjen in, da se lahko z najemniki začne na ta način postopati. Ni čuda, da se je prijel najemnikov, kateri so sami delavci v tem kraju cela panika, da bodo lepega dne ležali vsi na cesti. Zadržujemo od merodajnih oblasti, da napravijo z malomarnim poslovanjem enkrat konec in da se ne prepušča stanovanjske najemnike na lastno pest svoji usodi.

Praktično krščanstvo.

Minuli teden so imeli mariborski industrijalci shod, na katerem so razmotirali svoje težnje, kako bi bilo mogoče pri najnižjih stroških doseči najvišje profite. Bavili so se tudi z vprašanjem dela ob praznikih. Papež je namreč napravil veliko zmešnjavo s tem, da je navidezno nekatere cerkvene praznike razveljavil, dočim jih ljudstvo še vedno iz navade praznuje. Seveda papež ni naravnost prepovedal teh starih katoliških praznikov posvečevati, marveč je dal vsakomur na prosto, če jih hoče praznovati.

To pa je povzročilo zmešnjavo zlasti v industriji. Nekatera podjetja ob gotovih praznikih počivajo, druga zopet delajo. Katoliški industrijalci se niso mogli zediniti glede različnih praznikov in tako je prišlo na shodu mariborskih industrijalcev, da je gordijski vozec presekal jud Rosenberg. Rosenberg je predlagal, naj se vsi prazniki razen nedelj in prvega decembra — opuste. In glej zlomka: industrijalci so ta judovski predlog soglasno sprejeli. Če ne bi bilo gospoda Rosenberga, kdo ve, koliko časa bi se pripravili za več ali manj pomembne praznike. In zares:

Žid je to najlažje storil, ki ni v sorodstvu s katoliškimi prazniki. Na drugi strani pa g. Rosenberg ni pozabil na svoj jugoslovanski patriotizem, da je pri vsej svoji kapitalistični tesnosrčnosti koncediral kralju, kar je kraljevega in to je 1. december kot državni praznik. — G. Rosenberg je industrijalec in trgovec, je silno bogat, toda hiše te ni imel svoje in je stanoval v tuji. Zato je bil pozvan, da žida. On pa, da se temu izogne, hajd na Dunaj in sedaj se raje vozi gor in dol, kakor da bi židal. Kljub temu je dober jugoslovanski patrijot! Če misli Rosenberg na praznik 1. decembra delavce plačati, ali pa naj oni njegov patriotizem plačajo, se ne ve. Vsekakor pa je Rosenberg popravil, kar je papež pokvaril — on je napravil kratek proces z vsemi prazniki.

In to je karakteristično za sodobni kapitalizem. On si zna napraviti pot in vse ovire odstraniti. Kaj bodo rekli delavci k temu sklepu ne vem, ker jih g. Rosenberg ni vprašal, če soglašajo s tem sklepom. Končno sem pa radoveden, kaj poročajo pobožni gospodje — klerikalci.

Politični pregled.

Dva tabora korajznih fantov.

Nisem bil nikdar ne pretepač, ne zmerjač, ampak le mirujočen opazovalec. V ljudsko solo sem nekod hodil precej visoko v hribih. In že otroci so imeli navado, da smo se združevali v skupine kakor danes demokrati in klerikalci. Napete razmere, katerih vzrokov pravzaprav ni poznala ne ta ne ona skupina, so zavajale v prepire psovnanje in pretepe; če je Grgo imel srečo v takim boju, se je smejal toneu zasmehoval s svojo skupino nasprotnike, če je zagospodaril tone, so zbežali Grgoyci za vogale mis ali za grmovje ter zmerjali, metali kamenje in se na vse pretege po kranjsko pridušali. Taka je bila naša vaska politična vzgoja, taka je bila naša vaska politična vzgoja, taka je bila naša vaska politična vzgoja, taka je bila naša vaska politična vzgoja. Zmagovalec uživa sadove svoje slave in zmerja, premaganec zmerja in se jezi — to je modrost naših meščanov.

Odgoditev parlamenta. Kljub vsemu zatrdjevanju opozicije, da ima ona večino je kralj poveril vlado zopet Pašiću, ki se je v pondeljek v nespremenjeni formi, čisto korajžno predstavila parlamentu. V parlamentu samem je bil velik hrušč in trušč. Opozicijski blok je bil strašno razburjen. Rjovel so tigri, kralj so Turki, po mizah in pulih so razbijali Radičevci. Pašić pa je lepo čakal, kedaj bo kdo zaklical: živele republika ali kako tako »pregrešno« reč. In res! Tudi take vzdlike je bilo — joj — slišati v parlamentu. Zato pa je Pašić hitro odjadral v dvor in: odgoditev parlamenta je bila kazen za neposlušne parlamentarce. Parlament je pred odgoditvijo verificiral še vse Radičeve mandate. Radičevci so položili zakletvu kralju in ustavu, ker pa jih je Pašić tako gdo potegnili, pravijo Radičevci, da so držali pri prisegi figo v žepu. Sedanja vlada nima večine. Vendar to Pašića ne skrbi, vsaj on pozna, kakšen je naš parlament. V našem parlamentu ni grupacije po političnih, gospodarskih programih. Ustvarjajo se ad hoc koalicije, ki jih vežejo enostavne, interesov delovnega ljudstva ne upoštevajoče pogodbe dolejš, dokler se ne pokaže eni ali drugi pogodbeni stranki prilika za »ugodnejšo« pčijo. Nenaravnega parlamentarnega stanja bi najbrže tudi Frica Adlerja način ne ozdravil, ker bi se Pašičevih metod poslužili tudi Korošec, Davidovič, Spaho, najbolj pa sam Radič, samo, če bi se jim za to nudila prilika.

Pašić ima sedaj časa dovolj, da sklene tako kupčijsko pogodbo do oktobra in ojači »nacionalni« blok. Ko traži pare, bo vprašal, in svi trebamo pare, bodo odgovorili opozicionalci. Krotki pa bodo postali poslanci, vsaj jim je »za omejevanje njihove bojevitosti in prepričanja« dnevnice odedgnil.

Kako je v Nemčiji. Novo izvoljeni parlament je imel prvo sejo, ki je končala ob vpitju, razgrajanju in prepeva-

nju. Demisionirala je vlada, sedaj se vrše pogajanja za sestavo nove vlade in prihodnji dnevi bodo pokazali, če je upati na uspeh. Nacionalisti odklanjajo reparacijski program, silijo v ospredje Tirpitz, torej same stvari, ki ne obetajo boljših dni delovnemu ljudstvu.

Predsednik nemškega parlamenta. Kot najmočnejša republikanska stranka bo predlagala socialno - demokratična stranka sodruga Löbeja za predsednika.

Utvoritev italijanskega parlamenta. Slovesno in pompozno, kakor se za liste spodobi, so otvorili 24. maja novoizvoljen parlament v neapeljski kocij se je pripeljal k otvoritvi tudi kralj s krajico in ostato famlijo, prečital napisani govor, ki je vseboval nastopne misli: nadaljevanje pohvalne fašistovske vlade v notranji, in nadaljevanje fašistovske mirojubnosti v zunanji politiki. Za to pa ojačenje armade, mornarice in zrakoplovstva. Glede konvencije z Jugoslavijo pa je vedel kralj povedati: Konvencije nam bodo omogočile z našimi sosedi aktivno in prijateljsko skupno delovanje, čigar blagodejne učinke bo občutila vsa podonavska in balkanska Evropa. Socialisti se tega otvoritvenega teatra niso udeležili.

Herriotov apel na inozemstvo. V listu »Information« je naslovil Herriot na inozemstvo nekaj apel, ki se približno tako-le glasi: Gotovo bomo branili pravice Francije in ji zasigurali reparacije. Toda mi hočemo, da more živeti vsak narod. Mi hočemo mir! Zato ne poslušajte onih reakcionarcev v Franciji, ki nas vodijo s svojo politiko naravnost v vojno. Pomagajte nam v boju proti obrekovalcem! Podpirajte nas v našem stremljenju, da odkrijemo pravo in miroljubno lice Francije. Bodite prepričani, da resnična Francija ne govori iz onega časopisja, ki neti sovražstvo in napravlja barikade proti vsakemu socialnemu napredku. Prijatelji republikanske Francije, prijatelji miru in demokracije, podpirajte nas. Tako Herriot. V Nemčiji pa sta junaka dneva Ludendorff in Tirpitz.

Francoski parlament. Prvega junija se bo sestal novo izvoljeni francoski parlament. Prvi seji bosta le formalni. Pregledati morajo najprej samo, če so volilni rezultati pravilni. Tretjega junija bodo volili parlamentarno predsedništvo. Za predsednika bo izvoljen Painlevé. Po izvolitvi bo pozval predsednik republike Millerand k sebi predsednika parlamenta in senata glede sestave vlade. Oba predsednika pa bosta izjavila, da od njega ne sprejmeta mandata za sestavo vlade, nakar bo moral Millerand demisionirati.

Otvoritev ruskega komunističnega kongresa. V Moskvi so otvorili 13. kongres ruske komunistične stranke. Vsa otvoritev je stala v znamenju Leninovega kulta. Po otvoritvi je defiliralo na Rdečem trgu 15.000 otrok od 8—14 let, ki so že vsi včlanjeni v komunistični stranki.

Tedenske vesti.

Bolnice. Ko se bore v parlamentu za ustavne oblike, ko se pretepevajo za oblast in državni red, zapirajo bolnice in mečejo težko bolne ljudi na cesto. Naravno je, da si meščanske stranke ne belijo zaradi tega svojih glav. Vsaj ti njihovi predstavniki itak ne iščejo pomoči v bolnici, marveč v udobnih sanatorijih in zdraviliščih. Ti pa niso skrčili obratovanja in vsi oni, ki imajo denar pod palecem, bodo lahko imeli tudi naprej enako oskrbo. — Prizadeto pa je delovno ljudstvo. Vsaj živi delavstvo danes v takih razmerah, ki izključujejo vsakršno uspešno zdravljenje tudi v najenostavnejši bolezni. V natrpanih stanovanjih, vlažnih luknjah in brlogih pač ni misliti na možnost skorajšnjega okrevanja in ozdravljenja. Kaj čuda, če je tedaj delavec iskal zdravja v bolnici. — Vsaj si v takih socialnih razmerah drugače ni mogel pomagati. Kako naj delavska žena rodi doma, če pa spi v tisti sobi z njo še 5—10 oseb. Kje naj dobi porodnica v takih okoliščinah potrebni mir? Preko vsega gredo meščanske stranke na dnevni red, kvečem, da jim je tak žalosten in zločinski ukrep dobro-

došla kost, da uganjajo svoje demagogične orgije nad bedo delovnega ljudstva.

Javnost in Bernot itd. Bernotovo »Slogo« je Zveza gospodarskih zadrug izključila. O tem javnosti Bernot ni nič poročal. Sele sedaj je to povedal, ker je moral povedati. — Ako je bil pri »Slogi« nered dve leti, je kriv predsednik Bernot, ker niti na zahtevo ni hotel sklicati sej ter je vodil poslovanje sam, ne da bi pustil blizu koga drugega. — Resnica je, da je imel že dalje časa Bernot namen napraviti razkol v strokovnih organizacijah, zato da bi izrabljaj delavstvo v svoje spekulativne namene. Ker pa je naletel na odpor med organiziranim delavstvom proti temu, skuša sedaj to preklicati in utajiti, kakor to delajo ljudje, ki imajo hudobne namene. — »Naprej« piše »inteligent« Bernot, ki še ni nikdar delal s plugom ali kladivom, pa je tako malo izobražen, da misli, da je za delavstvo dobro čtivo samo opravljanje in obrekovanje ter zlobni jezuitizem. Izjemo v tem oziru delajo v »Napreju« samo članki in dopisi delavcev, ki niso zastrupljeni z

Prpravite se za Vsedelavski zlet!

Bernotovimi svinjarijami, temveč izvirajo iz čistih delavskih duš in nepokvarjenih src. — Pošteni in trezni sodrugi naj pretehtajo Bernotovo delo in govorenje posebno pa njegovo zvito pisanje v njegovih listih, pa bodo kmalu na jasnem, da ni v njem niti trace socializma, še manj pa socialističnega prepričanja.

Bernot, javni računi in javnost. Kako hinavska trditev je, če Bernot kriči vedno o javnosti in javnih računih, naj nam služi to, da Bernot dela že več let dolgove, ki jih nikjer ne objavi. Ljudski glas je bil pred leti visoko aktiven, pa kljub temu ni plačal računov, ki jih pa tudi v svojih izkazih nikjer ne navaja. Enako je bilo s koledarji. — Taki javni računi so kvečjemu javna farbarija.

Najbolj neumen list v Sloveniji, če ne v celi Jugoslaviji, je brez dvoma list treh struj ali kakor se imenuje: »Narodni Dnevnik«. Posebno velja to za tisti del poročil, ki jih ta list iz Maribora dobiva. Vsa mariborska poročila tega lista so ali siino potvorjena ali pa naravnost iz trte izvita. Poročevalcu tega lista se pozna, da mu je poročanje postranska služba in da nima časa, da bi se o stvareh, ki jih hoče poročati, sam prepričal. Prepriše jih enostavno iz lažnjive »Straže«, pa basta! — Pri »Straži« niso tako neumni, kakor morda pri »Nar. Dnevniku«, pač pa silno zlobni. Cel svet ve, da pri »Straži« vedoma lažejo — saj je to teh ljudi poklice.

V mariborski mestni klavnici so prenehale razne tvrdke klati, med temi Predovič, od katere je mestna občina največ zaslužila. Ta tvrdka je vse svoje luk nastavljenec že odpustila in prenehala z izvozom. Vzrok temu so: visoke cene našim svinjam. Tako je poročala »Straža« svojim tretjerednicam in to je hitro posnel »Narodni Dnevnik«. Seveda je to neumna laž. Tvrdka ni opustila klanja, niti ni nikogar odpustila.

Da so pa cene prašičem v naši državi visoke, no — to smo pa mi konsumenti že preje vedeli. Ali prašiči so se in se bodo iz SHS države izvažali. Seveda prihaja sedaj sezona, ko se manj kolje. To bi pač moral vedeti tudi obč. svetnik gosp. Roglič kot glavni akcijonar »Narodnega Dnevnika«. »Narodni dnevnik« pa si ne bo osvojil sre čitateljev, če bo kopiral »Stražo«. »Stražini« uredniki imajo patent na laži, ker so hodili v jezuitske šole, drugi pa ne. Torej gospodje, več previdnosti pri poročanju iz Maribora, zlasti pa v občinskih zadevah ne nasedajte »Straži«.

Brezposelnost v Nemški Avstriji pomenja. V aprilu se je število brezposelnih na Dunaju zmanjšalo. Dočim je bilo začetkom mesca na Dunaju 56.544 brezposelnih, je znašalo število koncem mesca 51.955. V celi republiki je bilo začetkom mesca 106.910 in koncem mesca 84.180 brezposelnih. Pri nas pa gre število brezposelnih stalno navzgor. Na Dunaju je občina, ki je v socialističnih rokah, z gradnjo stanovanjskih hiš znatno pripomogla k ublažitvi brezposelnosti, vsaj je bilo začetkom mesca 1816, koncem mesca pa le 622 stavbinskih delavcev brez posla. Pri nas pa stavbinsko delo počiva, zato so mizarji, kovinarji itd. brez posla in brez služka.

Vrednost denarja na zagrebški borzi: 1 ital. lira Din 3,58, 1 funt šterling Din 352,30, 1 dolar Din 80, 1 francoski frank Din 4,56, 1 češka krona Din 2,38, 1 ...

carski frank Din 14,34, 10.000 nemško-evstrijskih kron Din 11,37. —

Poplava v Bački je napravila tri milijarde dinarjev škode. Nad 35.000 orolov zemlje je popolnoma uničenih, kar znači 8000 vagonov živeža.

Puljski arzenal, ki je zaposloval prejšnjo dobo veliko število delavstva, bodo s koncem junija zaprli. Sedaj so odpustili zopet 125 delavcev.

Velikanski roji kobilic v Rusiji. V okolici Odese so se pojavili velikanski roji kobilic, ki pokrivajo zemljo več pesti na debelo. Na nekaterih krajih so morali očistiti progo kobilic, da je vlak lahko vozil naprej. To je »nebeška mana«.

Če pride Grk v Beograd. Grška vlada je poslala nedavno v Beograd svojega odposlanca, da nakupi v naši državi stavbnega lesa za Macedonijo. Toda Beograd ga je zmotil, oženil je lepo Beograjkanko, zabil in zapravil zaupani denar, sedaj pa je pobegnil brez sledu.

Narodni dnevnik ima seveda polno pravico, da uporabi za svoje uvodnike tisto in tako snov, ki jo hoče in ki odgovarja nivoju njegove okolice in njegovih čitateljev. Vendar pa naj uvodnike postavi na temelj resničnosti, opili njihovo jezikovno stran, da ne bo očito, da jih pišejo deutsch-slovenskih sprechende Oesterreicher. Nas razumete? —

Eksplodija v Bukarešti. V Bukarešti je eksplodiralo na železniški postaji 690 vagonov smodnika. — Pravijo, da je eksplozija prizadejala kraljevemu dvoru tako škodo, da je nevarnost, da se bo zrušil. Kaj pa je delal smodnik na postaji? Zaradi miru volje? Kdor z ognjem okoli hodi, bo z ognjem okoli prisenšen, so rekli včasih kranjski ata.

Mednarodni strokovni kongres. Od 2. do 6. junija 1924 se bo vršil na Dunaju tretji kongres Amsterdamske internacionale. Na tem kongresu bodo zastopali delegati 18.185.531 članov. — Uverjeni smo, da bo tudi tretji kongres važen spomenik delavskega strokovnega gibanja. Pokazal bo lepe uspehe, ki jih je mednarodni proletariat v razrednem boju potom organizacij Amsterdamskega pravca dosegel.

Marksovo truplo. Ruska trgovinska delegacija je zaprosila angleško vlado, da ji dovoli prepeljati Marksove zemeljske ostanke v Moskvo, kjer bi ga položili poleg Lenina. Ta prošnja pa ni imela uspeha, ker je lastnik Marksovega groba Karl Louquet, Marksov vnuk, ki je odločen nasprotnik boljševikov in noče, da bi z Marksovim truplom uganjali boljševiki svojo strankarsko politiko.

Coolidgeova bolezen. Predsednik Coolidge se je težko prehladil in zdravstveno stanje se mu je precej poslabšalo. Predsednik je moral odložiti vse uradne posle. —

Kovinasti drobiž v Avstriji. Koncem julija bo dala avstrijska vlada v promet niklast, bakren in srebrn denar. Tudi naš finančni zakon predvideva uvedbo kovinastega drobiža in radovedni smo, koliko afer in aferic bo ta uvedba še rodila.

Mednarodna razorožitvena konferenca. Ameriški predsednik Coolidge namerava sklicati mednarodno razorožitveno konferenco. Konferenca naj bi se bavila predvsem z oboroževanjem v zraku. Med posameznimi vladami so se vršila že tozadevna pogajanja in je upati, da se bo vršila konferenca še to poletje. Kakšen bo uspeh?

njimi plaziti, če bodo hotele biti v njih slavni vrstah. Kajne g. komunisti, da se boljše živi s politiko in razbijanjem, kakor če more človek garati in se ubijati. Tako se je tudi eden od vas izrazil. Ubogi delavec pa vam je ilak deveta briga. Torej sodrugi, zavedajmo se in oklenimo se še bolj naše organizacije in ne dajmo se premotiti tem širokoustnim koruznikom, katerih parola je razbijanje delavskih organizacij. Kadar pa je treba energično nastopiti, zlezejo z g. Lemežem vred pod posteljo.

Več zavednih delavcev v Rušah.

Prekmurski kebri.

Iz Prekmurja. Dolgo časa sem študiral in tuhtal o čem bi poročal iz tega blaženega Prekmurja, pa res nisem vedel, kje bi začel ker je tu cela vrsta vprašanj, rešenih in nerešenih, največ pa takih, ki ne bodo nikoli rešena. — Po dolgem premišljevanju in iskanju se mi je vendarle posrečilo najti predmet, cz. »vprašanje«, o katerem vam hočem poročati. To so namreč rujavi hrošči ali kebri, ki delajo v mesecu maju na polju škodo, ljudem skrbi, otrokom pa veselje. Morda bo kdo mislil, da kebri niso tako važno »vprašanje«, da bi se splačalo o njih govoriti, zato povem takoj, da sem o tem našel govora v »Jutru«, »Slovencu« in »Slov. Narodu«, ki so menda o prekmurskih kebrih ravno tako dobro informirani kakor o beograjski krizi, s katero že dva meseca vlečejo potrpečljive bralce za nos. Ker sta se »Slovenec« in »Slov. Narod« zaradi teh božjih kebrov skoroda stepla, sem si mislil, da mora biti ta zadeva že važna, zato sem se odločil si jo na licu mesta ogledati in sem šel na rajžo po prekmurskem polju. Ker sem iz navedenih dveh listov posnel, da mora biti zunaj na polju več kebrov kot cvetja in bilk, sem se za vsak slučaj primerno oborožil, prvič zato, da se bom proti kebrov branil, drugič pa, da jih ob tej priliki vsaj nekaj pokončam. Da bi imeli kebri pred menoj več respektja sem obesil na prsa »Slovenca« na hrbet pa »Slov. Narod«, v roko pa močeno grčjačo in hajdi čez njive in travnike. Moj strah in skrb radi kebrov pa sta bila odveč, ker sem se po dolgem stikanju za kebri prepričal da so se preselili v uredništva omenjenih listov, kjer brenčijo svoj »Maikäfer« koncert. Kebrov torej ni skoro nič, zato mi ne gre v glavo zakaj si radi njih »Slovenec« in »Slovenski Narod« belita glave in skušata vsak po svoje dokazati, kdo je dolžan kebre pokončavati. Prvi pravi, da je to v prvi vrsti poklicana vlada — ni hudič, kaj pa volilni mandat!? — drugi pa trdi, da, ko bi Prekmurci ne vlekli toliko zvonov v zvonike, bi bili kebri že davno pokončani, posebno če bi Prekmurcem prišel na pomoč opozicionalni blok. Meni se pa zdi, da nimata prav ne eden ne drugi. Slikajoč za kebri sem namreč zašel tja do madžarske meje ter videl nekaj jugoslovanskih kebrov pomešanih z madžarskimi, vsled česar sem prišel do zaključka, da so kebri pravzaprav mednarodna golazen, ki spada v kompetenco zveze narodov: zato sem mnenja, da nimata pravice se v to »vprašanje« vmešavati niti »Slovenec« niti »Slov. Narod«, in že posebno zato ne, ker ni letos pri nas skoro nič kebrov, čeravno je prestopno leto. Najraje pišeta o drugih stvareh, ki nas Prekmurce veliko več zanimajo kot pa kebri. Če bi nekoliko več pisala ti. pr. o prekmurski draginji, o naših občinah in občinski »upravi« ter o drugih važnejših stvareh, bi mnogo več zaleglo, kot pa prepir o »Maikäferih«, ki jih ni. — V slednje omenjenih ter drugih vprašanjih bom pa poročal prihodnjic ker drugače vam danes poberem preveč prostora.

Coljska plinarna.

Plinarna je že imela s svojo staro napravo vsako leto vsled premajhnega konzuma in vsled drugih pomanjkljivosti deficit. Demokrati so hoteli ta deficit odpraviti in če mogoče celo ceno znižati s tem, da so investirali 1.500.000 kron za takozvano dvoplinsko napravo. Namen, ki so ga imeli, ni bil slab, samo, da so imeli za to silno slabega in nezmožnega referenta. Ta referent se ni poprej vsestransko prepričal in ni proučil take dvoplinske naprave in njih

dobro in slabo stran. Tako se pokažejo vse slabe strani, ko je že ta ogromni kapital investiran. Take napake bi pri normalno bolj pazljivem podjetniku ne smele nastati. Socialisti v občinskem svetu so bili že takrat za to, da se plinarna opusti in ničesar ne investira, to pa zato, ker so že takrat vedeli, da ne bo zadostovala samo dvoplinska naprava, da bo k temu potrebno še mnogo več, n. pr. nadomestitev cevi itd. Danes pa nam že mirno izjavlja poslovodja, da bo treba še ene reortre, ker drugače on ne prevzame odgovornosti, da bo plinarna brezhibno funkcionirala. To bi torej zopet slabo stalo okoli 1.400.000 K. Dosedaj je imela plinarna vsako leto velikanski deficit in sicer: leta 1921 Din 330.000.—, 1922 Din 473.000.—, 1923 Din 309.000.— to je toraj deficit, ki ga mesto Celje ne bo moglo več prinašati. Mislimo, da je že tudi skrajni čas, da se napravi takšnemu gospodarstvu enkrat konec. Kakor slišimo, nameravajo sedaj, ko so po malomarnosti toliko kapitala v to podjetje zabili, isto likvidirati in vse skupaj prodati.

Krščanska dolžnost.

Slovenski klerikalci se kaj radi bijejo po prsih, naglašajoč svoje krščanstvo. Gorje, kdor slep ne verjame, da so res pobožni. Vsakdanje izkušnje pa nas uče, da je vse to hlinjenje pobožnosti sama gola hinavščina. Krščanska vera ima nekatere prav lepe nauke. Med temi nauki je tudi lepa dolžnost, pokopavati mrliče. Seveda je to miselno zastoj, ne pa za visoko nagrado. To pa našim vernim in bogaboječim ne gre v glavo. Oni ne napravijo za »božji lonč« ničesar, vse pa za denar.

Pred tremi meseci je v Dravi utonil železničar Ivan Kopic, oče 5 nepre-skrbljenih otrok iz Maribora. Sedaj pa je Drava naplavila njegovo truplo nize mesta Ptuja. Pri sebi je imel se železniško legitimacijo, uro in 10 Din denarja. Toda pristojni organi, menda žandarji, niso na to prišli, da bi na podlagi legitimacije obvestili železnico, ki bi bila lahko takoj obvestila sorodnike, pred vsem njegovo družino. Pač pa se je začelo prepiranje, katera občina naj ga pokoplje. Mestna občina ptujška je trdila, da leži utopljenec na ozemlju spuhelske občine, zastopniki obč. Spuhelj pa so trdili trdovratno, da je naplavljeni 20 m na mestnem ozemlju. Okrajno giavarstvo je razsodilo, da mora mrtveca pokopati občina Spuhelj. Seveda se je občina Spuhelj morala pokoriti in je dala mrliča spraviti na ptujsko pokopališče. Toda zakopali so ga tako, kakor se pokoplje živina, to je brez rakve in brez vsakih ceremonij. To pa vse radi — stroškov.

Kje pa je tista proslula krščanska ljubezen do bližnjega? Slabše bi ne postopali v takem slučaju niti nekulturni in nekrščanski culukafri.

Spuhelj je strogo klerikalna občina, na katero so črni silno ponosni. Saj tam kraljuje znani Korošček steber in bivši njegov poslanski kolega Brenčič. Toda krščanstvo naših za posvetnim blagrom požrešnih kristjanov je popolnoma zdegeneriralo.

Ta nekrščanski način spuheljskih kristjanov pa je samo ena stran meda. Koroščekovih legionarjev. Druga pa je, kaj je ubogega Kopicča gnalo v smrt. »Straža« o tem dogodku — saj je to zanjo bagatela, ki ne zasluži 10 vrstic — suhoparno poroča, da je »Kopic« storil najbrže samomor, katerega vzrok pa še ni pojasnjen. Vzrok je več kot dovolj pojasnjen. Reakcija ima tisoče podobnih slučajev na vesti in ta reakcija so v prvi vrsti naši klerikalci, ki so železničarje pač ogoljufali za glasove, niso pa niti z mezcem ganih za zboljšanje njihovega položaja. Takih Kopicčev je danes na tisoče med jugoslovanskimi železničarji, ki s celo družino zlasti zadnja 4 leta stradajo bolj kot so v vojnem času. Nekateri vztrajajo dalje časa, drugi zopet preje ubupajo. Saj ni Kopic prvi in žal ni menda zadnji slučaj. Kopic je moral skrbeti za pet otrok in ženo, torej za 7 glav z okroglo 6000 kron mesečno. Seveda je takšna plača klerikalcem še previsoka, saj tako so leta 1920 pisali po svojih listih. Zatorej »Straža« vedi, da je kriva politika tvoje gospode ne le Kopicčeve smrti, ampak vsega gorja, ki ga morajo danes prinašati železničarji in drugi delavci.

Dopisi.

iz Ruš.

Ker nas že ti črnožolti koruzniki toliko grizejo in pikajo, smo primorani tudi mi, da enkrat temeljito obračunamo s temi širokoustneži.

Ker se jim ne posreči razbijanje, kakor bi radi, so nas začeli blatiti z lažmi na najgrši način, kar preseda že vsakemu poštenemu človeku. Najbolj jih pa jezi Prvi Maj, ker niso mogli na naši proslavi agitirati za te lumpen-proletarce, če ravno so imeli vse pripravljeno. Ker smo jim »štreno« zmešali, so pa zagnali tak krik in vik, kakor v Babilonu. Oni hočejo sedaj nastopiti samostojno, ker jim je šlo le za politične žepce. Čeravno so klavirno proslavili 1. Maj, pa vendar kričijo kakor

vrabci na strehi, kakor je že njihova navada in povečujejo svojo proslavo.

Najbolj se jim je — tako čivkajo — obnesel obhod, češ, da Rušani še niso videli kaj takega. V resnici pa jih je bilo toliko, da jim je pri g. Preacu v kegljišču zadosloval prostorček v kotu, kjer je baje g. Papež imel slavnostni govor. Pred 1. Majem pa so se posebno vrgli na naše sodružice in pokazali kaj znajo, ker niso hotele ubogati in pristopiti k tem Papež-Lemeževim republikancem. Grozili so jim, da jih bacijo ven, obkladali so jih z najgršimi primki, jih strašili, da je njihova zmaga gotova in da imajo do 1. Maja še vremena za pristop. Zatrjevali so, da se bodo morale potem po kolenih za

Karakterizacija Bernotovega čiščenja v Celju.

V »Napreju« čitamo že celo večnost samo o pravilniku in o organizaciji. Vedno in vedno ponavlja: proč s posamezniki, samo organizacija sme odločati v strankinem gibanju.

Poglejmo pa, kako Bernot izvaja in upošteva svoje nauke!

Po Bernotovih navodilih so sestavili Leskovšek, Böhm in Arnshek in ne organizacija, za občinske volitve v okolico Celje posebno listo. Človek bi pričakoval, da bodo na tej listi kandidirali samo oni, ki so že po pravilniku predpisano dobo organizirani v stranki. Toda, kaj še! Na Bernotovi listi so napisani tudi ljudje, ki sploh še nikdar niso bili nikjer organizirani. Še več! Na Bernotovi listi so ljudje, ki so izstopili iz socialistične stranke, nastopali ob zadnjih skupščinskih volitvah kot Novačanovi agitatorji in na listi je človek, ki je še nedavno pripovedoval, da bo šel pri prihodnjih volitvah za Radičem in mu pridobil najmanj 200 glasov.

Tako izgleda Bernot v praksi. Ljubši so mu ljudje, ki jih slučajno pregovorijo za svojo kandidatno listo, kakor pa, da bi pustil, da bi se Celjski sodruzi dogovorili z našo krajevno organizacijo in postavili skupno listo. Delavski tajnik Bernot hoče razdora v delavskih vrstah, zato je za te volitve tako napravil.

Prepričani smo, da je to Bernotovo zadnje razdiralno delo. Drejkovih list Bernot ne bo več postavljaj!

Zdražbati in delati sta dve reči. Navadno so zdražbarji bolni na živcih, ali pa so podli po svoji naturi. Največkrat velja zadnje.

To je hecl . . .

Nekaj nov'ga joj, o joj,
V Celju je volilni boj,
Se vam Lojzek napihuje,
Noč in dan on ne miruje,
Šviga tukaj, šviga tam
kot bi v glavi bil bolan.

Tu vabilo, tam lepak
Dobiti mora ga prav vsak!
Kaj to stane nam nič mari,
Kaj bo iz tega, Bog nas varij!
Lojzek, Zarček — pazita!
Da v blato ne zagazita.

Listo skupaj so skovali
Doli v Krško jo poslali,
Naj jo vid'jo vsi ljudje
Kol'kor jih v »Napreju« zre,
Da je res poštena lista
Brez vsacega kapitalista.

Tudi mi smo si jo ogledali,
Drug smo druž'ga spogledali,
Solzne bile so oči
Še danes nas srce boli
Ko videli smo te zmešnjave
Ki nimajo ne repa in ne glave.

Poglejte! — Ljosek abstinent
Poglejte Zarček bil študent,
Okoli zbrane imata pijance,
Sovražnike in tudi znance.
Kandidati za Vas tudi dobri so
Če pijo vince al' vodo.

Op. uredništva: Prinašamo pesem, za kratek čas, da se bosta smejala oba, Leskošek in naš dopisnik. —

U VII 484/24.—

Razno.

150.000 kinematografov v Ameriki. V Zedinjenih državah je sedaj 150.000 kinematografov. Vsak teden je okoli 50 milijonov predstav. Zaposlenih je v kinematografih 105.000 oseb, drugih 50 tisoč pa pri izdelovanju filmov. Okoli 300.000 oseb živi od kinematografov.

IZJAVA.

Podpisani Ivanuša Fran, mizar pri progovzdrževalni sekciji juž. žel. v Mariboru obžalujem, da sem dne 1. V. 1924 v vlaku med Ptujem in Pragerskem razžalil bivšega nar. poslanca g. Josipa Kopača iz Ljubljane s tem, da sem mu očital, da je l. 1920 prodal železničarje in zato dobil denar.

Izjavljam, da za to svojo trditev nimam ne-le nikakega dokaza, temveč nimam niti povoda dvomiti o nesebičnem trudu g. Josipa Kopača za železničarske interese. Samo zapeljan in nahujskan po razdiralnih železničarskega gibanja sem se mogel spozabiti, da sem se tako izrazil o g. Kopaču.

Zahvaljujem se g. Kopaču, da mi je to žalitev odpustil in odstopil od kazenskega preganjanja proti meni.

To izjavo mu dajem na svobodno uporabo.

V Mariboru, dne 10. maja 1924.

Ivanuša Fran.

Razširjajte 'Socialista'.

Izdajatelj:

Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.

Odgovorni urednik:

Jože Golmajer.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Prva Mariborska delavska pekarna r. z. z. o. z. v Mariboru, Tržaška cesta št. 37-38, telefon št. 324. Ustanovljena leta 1898. — Moderno in higiensko urejena pekarna priporoča svoje okusno in vedno sveže pecivo v polni teži. Pecivo se dostavlja tudi na dom.

Produktivna zadruga krojačev r. z. z. o. z. v Mariboru, Ruška c. 5. Ustanovljena l. 1908.

Izdeluje moške in ženske obleke, ter vseh vrst uniform. Najboljša izdelava v lastnih delavnicah. Velika zaloga različnega tu- in inozemskega volnena blaga. Solidne cene. Točna postrežba.

Prva mariborska produktivna zadruga čevljarških izdelkov r. z. z. o. z. v Mariboru, Oražnova ulica št. 4.

Izdelovalnica moških in ženskih čevljev. — Popravila se točno in solidno izvrše.

Štampilje
iz kovine in gumija izdeluje
graverski zavod
Sitar & Svetek
Ljubljana, Sv. Petra cesta 13

TISKARNA MERKUR
TRG. IND. D. D.
LJUBLJANA
Simon Gregorčičeva ul. 13
TELEFON ŠTEV. 552.
se priporoča
za naročila vseh v njeno stroko spadajočih del.
Lastna knjigovoznica.
Izvršitev točna in solidna!

SOLIDNO

in strokovnjaško izvršuje
vsa v stavbeno stroko
spadajoča

zidarska in betonska dela

Danijel Battelino, stavbeno podjetje v Ljubljani VII (sp. Šiška)

ZASTONJ

ne, pač pa po zelo nizkih cenah dobite vse kuhinjske potrebščine, kakor raznovrstna kleparska, kotlarska, kovnostiskarska ter ključavničarska dela in druge predmete pri zadrugi

Konfekcijska tovarna
FRAN DERENDA & CIE.
družba z o. z., Ljubljana. Pisarna Emonska cesta št. 8. Tovarna: Erjavčeva cesta št. 2 nasproti dramskega gledališča. Telefon interurban št. 313 in 249. Brzoiavi: Derenda. Najstarejša, najmodernejša in največja tovarna moških, deških in fantovskih oblačil, ter vsakovrstnih uniform po predpisanih krojih. — Konkurenčne cene. Zanesljivi in prvovrstni delavci dobe delo profi kavciji tudi na dom.

Zahtevajte povsod
vse vrste šolske zvezke v korist slepim.

Izdelava in razpošilja najceneje

Anton Janežič
papirna industrija in knjigovoznica
Ljubljana, Florjanska ul.

Pleskarska in slikarska

ter vsa v to stroko spadajoča delavizvršuje solidno in točno po najnižjih cenah tvrdka

Petek & Langov Ivan

Društvena ulica št. 43, Moste pri Ljubljani.

Jugometalija

r. z. z. o. z.

splošna kovinska industrija

Ljubljana, Kolodvorska ulica 18
Telefon št. 729.

V gostilni
pri 'Krušiču'
Zelena jama št. 70
se točijo prvovrstna vina.
Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago.
Cene zmerne.

Se priporoča
J. Krušič

SIDOL
sredstvo za čiščenje kovin
AZUROL
plavilo za perilo
LODIS
krema za čevlje
!! Zahtevajte povsod !!

Letna trikotaža, nogavice, galanterija in drobnina

Gasparl & Fanning, Maribor, Aleksandrova cesta št. 48

Usedelauski zlet v Ljubljani!

Tvrdba

Peter Capuder

Ljubljana, Dalmatinova ulica

priporoča za ta izlet:

Celoletna kroje kot tudi posamezne dele za U. D. R. Vse telovadne potrebščine: majce, telovadne hlače, čelje, dalje za moški in ženski naraščaj ter članice potrebne telovadne obleke. — Zahtevajte cenike! — Preskrbite si pravočasno! — Poverjeni dobavitelj potrebščin U. D. R.

Na mesečne obroke

brez povišanja cen daje moške, ženske in otroške obleke

O. Bernatovič, Ljubljana

Mestni trg št. 5

Gostilna pri „Fajmoštru“

toči prvovrstno vino.

Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago.

Cene solidne!

Se priporoča

Schrey

na Rimski cesti št. 19.

A. Babka
Ljubljana
Kartonažna tovarna in knjigovoznica.
Okvirji za slike na Kongresnem trgu 13.
Trgovina slik na Aleksandrovi cesti 7.

Za poletno sezijo!

Priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskanino v najnovejših vzorcih in bogati izbori, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste rute za na glavo itd. Opozorjamo tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah

A. & E. Skaberné
veletrgovina
z manufakturnim blagom
v Ljubljani, Mestni trg 10.